

Gijzelaars van de macht

Toen Manas de islam een gevaarlijke godsdienst noemde, kregen we het bijna met elkaar aan de stok. Ik ken Manas niet als een provocerend man, althans niet als iemand die doelbewust pijn wil doen. Bovendien is het niet mijn rol om de islam te verdedigen, want zo fanatiek ben ik nou ook weer niet. Mijn Islam is mijn privé-zaak, ik ben Suleiman O'Sullivan. Wat er in de wereld aan de hand is, is voor iedereen die zich op de hoogte houdt goed waarneembaar - daar hoeft je geen moslim voor te zijn. En toch vind ik het moeilijk kritiek te horen op wat dicht bij mij ligt. Of kritiek is het in feite niet - maar het deed toch pijn.

Een oude cultuur verdwenen

"En als ik je nou zeg dat politieke systemen en religies er misschien ooit waren om het volk te verheffen, maar dat die systemen ontdaan werden van hun doel en gebruikt werden als middel om de massa onder de duim te houden. Verklaar je me dan voor gek? Vind je me dan paranoia, een man die overall complotten in meent te zien? Zie ik dan spoken?" Manas was niet zijn gemoedelijke zelf. Hij klonk geërgerd. Ik vroeg hem of hij ergens boos om was.

"Boos? Ach, hoe kun je nu boos zijn op kinderen. Wie boos is op een kind is zelf nog een kind. Iets anders is het om bij hoge uitzondering boosheid te spelen, want kinderen moeten met die emotie leren omgaan."

"Wat is er dan aan de hand?" Ik vroeg het heel voorzichtig. De toch al royale aanwezigheid van Manas leek vele malen uitgestrekter dan anders, alsof de kat die opgerold in zijn mand lag te spinnen plotseling een kolossale tijger bleek te zijn.

"Soms kan ik ongelooflijk moedeloos worden, als ik zie hoe mensen zich laten misleiden en daar nog bij staan te juichen ook." Manas keek me even aan. "Waar ik het gelezen heb weet ik niet meer exact, maar het ging in elk geval over hoe mensen in Europa, voornamelijk de bovenlaag, denken over de veranderingen die plaatshebben in hun samenleving. Over hoe ze, zoals ik het zie, een nieuwe golf van onderdrukking verwelkomen als de jongste impuls voor hun oude cultuur, de toestroom van getrouwen van de islam." Manas keek me nog een keer aan - taxerend dit keer.

"Een klein beetje geschiedenis dan - nou ja, klein beetje. Er is een oeroude cultuur die in Europa vrijwel vergeten is. Aan het einde van de laatste ijstijd, dus zo'n twaalf duizend jaar geleden, trokken er vanuit Azië en het oosten van Europa allerlei stammen het Avondland binnen. De stammen die in het noorden hun nieuwe wortels plantten zijn bekend geworden als de Germaanse stammen en de stammen die dat zuidelijker deden als de Keltische stammen. Deze stammen zijn hoogstwaarschijnlijk ook verwant aan de Ariërs die het Indiaas

subcontinent binnentrokken. Germanen, Ariërs, Kelten, maar ook bijvoorbeeld de Iraniërs, Grieken en Italische stammen als de Falisken en Latijnen, kwamen uit het gebied waar alle Indo-Europese volkeren vandaan kwamen, ruwweg het gebied tussen de Kaukasus en de Hindoe Kush. De Euraziatische steppe noordelijk van de Zwarte Zee en de Kaspische Zee tot aan China en India – de Donets'k, Luhans'k, Kalmykia, Astrakhan, de Kirgiz steppe, de Plato Ustyurt, de Garagum, Qyzylqum, Peski Moyynkum.” Manas sprak die woorden uit alsof hij

bezig was met het reciteren van een gedicht. “En dan zitten we al dik in de buurt van de grenzen van Afghanistan, Pakistan, China en India. Zelf stam ik af van een groep mensen die ongeveer 40.000 jaar geleden de Hindoe Kush overstak en op de Euraziatische steppe de eerste bewoners van dat maagdelijk paradijs werden.” Manas wees het mij aan op een kaart in een atlas die hij uit zijn boekenkast te voorschijn had gehaald, alsof hij foto's van zijn familie liet zien. “Dat Germanen, Kelten en Italiërs familie zijn kan geconcludeerd worden op basis van hun taalverwantschap. Ik maak me echter sterk dat daar ook genetisch bewijs voor gevonden kan worden.”

“In het geval van de Germanen en de Kelten moet je je hier geen veroveringsoorlogen bij voorstellen. Ik heb het niet over de volksverhuizingen die plaatsvonden na de val van het Romeinse rijk. Die waren veel recenter, pas zo'n vijftienhonderd jaar geleden. Ik heb het evenmin over de mensen die voor de laatste ijstijd in Europa woonden - er zijn in Europa menselijke beenderen gevonden van ruim een miljoen jaar oud, mogelijk voorouders van de Neanderthalers, en natuurlijk waren er de Neanderthalers zelf en daarna de mensen van Cro Magnon. De mensen over wie ik het wel heb werden feitelijk de eerste echte Europeanen, mensen waarvan alle huidige Europeanen rechtstreeks afstammen. Ik heb het over stammen die geleidelijk de gebieden

introkken die bewoonbaar werden nadat het ijs zich naar het noorden terugtrok, nu zo'n twaalf duizend jaar geleden. De stammen die wij tezamen Kelten noemen, daar concentreer ik me nu even op, kwamen terecht in de Balkan, het Alpengebied, Frankrijk, in het noordwesten Spanje en in Portugal, in Engeland, Schotland en in Ierland. Duizenden jaren hebben deze mensen in Europa in een verband geleefd zonder een centrale regering of een andere vorm van overkoepelend gezag, maar wel met een cultuur die hen samenbond. Je kunt de structuur van de Keltische cultuur nog het best vergelijken met het internet, maar dan met de snelheid van de bronstijd. De verste plekken in het gebied stonden met elkaar in verband via een gedecentraliseerd netwerk van wegen met lokale stedelijke knooppunten."

Cro Magnon mens

"Terwijl de stammen die wij tezamen Germanen zijn gaan noemen dus terechtkwamen in het gebied ten

noorden en oosten van de Rijn en de Donau, kwamen de Kelten terecht ten westen en zuiden van die rivieren. Dat was geen goede plek voor hen, zo leert de geschiedenis ons. Kelten uit Frankrijk en de Alpen hadden een goed handelscontact met de volken die ten zuiden van de Alpen woonden - de Etrusken en de Italische stammen. De Kelten zouden zelfs de wijnbouw in Italië hebben geïntroduceerd. Het was ook alom bekend dat die Kelten behoorlijke rijk waren. In Frankrijk alleen al exploiteerden ze tientallen goudmijnen. In Italië kwam dat uiteindelijk een noodruftige Romeinse politicus ter ore, ene Julius Caesar. De rest is bekend. In een jaar of zeven liep Caesar de gehele continentale Keltische wereld onder de voet en leverde in 51 vce de laatste beslissende veldslag tegen de laatste Keltische stam, de slag bij Alesia tegen de Averni en hun stamleider Vercingetorix. De naam van deze Keltische stam Averni, kun je nog terugvinden in de naam van de Franse streek Auvergne." Ik wist dat Manas dit geschiedenislesje nodig had om iets anders duidelijk te maken.

"De Latijnen, die we beter kennen als de Romeinen hebben, overigens zonder dat te weten, een verwant volk afgeslacht - iets wat ze trouwens met de Germanen niet gelukt is. Vrijwel de hele Keltische cultuur werd in de loop van een paar honderd jaar geromaniseerd en van de Kelten weten we vervolgens verhoudingsgewijs maar weinig. Caesar schreef het boek 'de bello Gallico' over zijn veldslagen tegen de Kelten om zijn daden te rechtvaardigen. Dat boek bepaalt tot op de dag van vandaag

het perspectief dat de Europeanen hebben op hun geschiedenis. Het Keltisch perspectief is daarin verloren gegaan. De geschiedenis wordt inderdaad altijd opgetekend door de overwinnaar."

"Welke les moeten we nu trekken uit al deze geschiedenissen? Wat mij betreft, dat het in deze wereld niet veilig is en dat je de verworvenheden die je graag wilt behouden ook zal moeten verdedigen. In die strijd is degene met de meest dominante organisatievorm in het voordeel boven hen die zich niet centraal organiseren. Vercingetorix probeerde de weerstand tegen Caesar wel te organiseren, maar het

Vercingetorix (te paard) en Caesar

kwam allemaal te laat op gang. De Keltische cultuur is nagenoeg verdwenen. Binnen korte tijd echter, een paar honderd jaar, zou ook de Romeinse cultuur op instorten staan." Manas had hier een prachtige cliffhanger, want we hielden een sanitaire stop en schonken daarna nog wat in. Ik maakte ook van de gelegenheid gebruik om naar huis te bellen om te zeggen dat het wat later werd.

Het verstikkende donker

"Tegen het midden van de vijfde eeuw trokken allerlei volkeren door Europa – het Romeins centraal gezag was te verzwakt of zelfs afwezig om deze groepen tegen te houden. De Goten trokken vanuit Scandinavië naar het gebied bij de Zwarte Zee. Een deel van die Goten trok langs de hele Middellandse Zeekust om uiteindelijk in zuidwest Frankrijk en in Spanje rust te vinden. Longobarden trokken vanuit centraal Duitsland naar het noorden van Italië waar zij hun naam gaven aan de streek Lombardije. De Vandalen trokken ook vanuit centraal Duitsland dwars door Frankrijk en Spanje naar het noordelijk deel van Afrika, de Maghreb, om van daaruit weer over te steken naar Sicilië en Sardinië en uiteindelijk naar het Italiaanse vasteland. Angelen en Saksen staken de Noordzee over om de vertrokken Romeinen op de Britse eilanden op te volgen. De Germaanse stam de Franken nam het continentale Gallo-Romaanse gebied over en gaf Frankrijk zijn huidige naam. Een invasie dus, zoals je ziet, van Germaanse stammen in

Atilla de Hun

geromaniseerd Keltisch gebied. De meeste van deze volken sloegen overigens op de vlucht voor het enige volk dat in deze grote volksverhuizing van buiten Europa kwam, de Hunnen. De Hunnen waren niet één etnisch volk, hoewel de meesten Mongolen uit het centrale deel van Azië waren. Door de Chinezen werden ze Hsiung-nu of Xiongnu genoemd. De Hunnen waar de Europeanen mee te maken kregen bestonden naast Mongolen ook uit Turken, Slaven en Allanen, zeer gedisciplineerd centraal en meedogenloos geleid door hun vorst Atilla. De Hunnen hadden een veel grotere blijvender indruk kunnen achterlaten op de Europese cultuur als Atilla in 453 niet in Hongarije vredig in zijn bed was overleden. Einde Atilla, einde inval der Hunnen." Manas keek me opnieuw aan. "Kun je deze geschiedenisles nog een beetje volhouden? Het leidt wel ergens toe hoor, maar je moet even geduld met me hebben." De schemering was al een goed eind op streek, maar ik had nog geen honger. Bij Manas leek het wel vaker of je buiten het gangbare ritme van het leven stond, alsof je in een gat in de tijd zat. Alsof wat er buiten gebeurde niet meer bestond of er helemaal niet toe deed.

"Je hebt natuurlijk allang in de gaten dat ik steeds voorbeelden geef van sterk centraal geleide volken, culturen, militaire structuren, die andere volken onderdrukken, overwinnen die juist niet centraal en hiërarchisch geleid werden. Als in de vijfde eeuw het centraal gezag van de Romeinen echt verdwenen is en de bewegingen van volkeren tot rust

komen, komt er nieuwe golf van centralisme over Europa heen. Ik heb het uiteraard over de Christelijke kerk. Die ziet kans wat er nog rest van de structuren van het Romeinse Rijk, het westelijk deel althans, te gebruiken om Europa te kerstenen en onder zijn gezag te brengen. Het was wel een ander soort autoriteit dan de heerschappij van de Romeinen. De Romeinse overheersing was wereldlijk en fysiek, terwijl de Christelijke kerk de overheersing van de geest organiseerde. Een die zo mogelijk nog effectiever was dan de politiek economische dominantie door de Romeinse machthebbers. De Romeinen lieten plaatselijke gebruiken, tradities, gehele culturen in takt, zolang er genoeg inkomsten uit de veroverde gebieden kwamen - heel tolerant eigenlijk. De Christelijke kerk doet het precies andersom. In plaats van een fysieke gijzeling om rijkdom, volgt er een geestelijke gijzeling om de harten van de mensen. Zo'n duizend jaar lang is er een periode van fanatiek geestelijk dogmatisme, waarbij de autoriteiten er niet voor terugdeinzen mensen, hele groepen, die anders dachten te vervolgen en op de brandstapel te vermoorden. In deze periode van godsdienstige overheersing die een millennium zou duren, raakt Europa economisch in verval. Een periode die men later daarom de donkere Middeleeuwen zou gaan noemen - donker natuurlijk ook vanwege het verstikkende intellectuele klimaat."

"Geofysisch was die periode niet zo donker, want een opwarming van het klimaat valt precies binnen deze duizend jaar. In die periode dat het klimaat warmer werd, zo'n beetje tussen eind negende eeuw en eind twaalfde eeuw, krijgen we de invallen van de Noormannen, de Vikingen. Voor het merendeel waren dat Viking strooptochten. Voor een ander deel vestigden Noormannen, de stam van Eirik Thorvaldsson, zich bijvoorbeeld op Groenland waar een behoorlijk deel van de ijskap langs de kusten compleet was weggesmolten. Hier moet absoluut genoemd worden dat het de Noormannen waren, Leiv Eiriksson¹⁾ - de zoon van Eirik Thorvaldsson- en zijn bemanning, die ruim vijfhonderd jaar voor Columbus Amerika ontdekten. Deze mensen zetten nederzettingen op in Labrador, Newfoundland, mogelijk ook Nova Scotia en zelfs zo zuidelijk als Cape Cod. Ze hebben het niet lang uitgehouden, want de Indianen ter plaatse stelden hun aanwezigheid niet zo heel erg op prijs. Meer succes hadden de zwervende Noormannen in westelijk Europa, in Frankrijk -Normandië- en in Engeland. Rond het jaar 1000 hadden Noormannen in Engeland hun eigen grondgebied veroverd dat de Danelaw werd genoemd - ruwweg het gebied benoorden de lijn Londen Liverpool tot aan de huidige Schotse grens.

Nog geen honderd jaar later verovert dan een nazaat van Franse Noormannen, Willem de Bastaard, het overige deel van Engeland na de Slag bij Hastings in 1066 - op 14 oktober om precies te zijn. Vanaf dat

---

²⁰⁾ Zie ook: <http://www.noorwegen.nl/history/expolorers/expedition/expedition.htm>

moment heet hij Willem de Veroveraar²¹⁾ en hij weet uiteindelijk ook de Danelaw onder zijn bewind te krijgen - de basis van het huidige Verenigd

Willem de Veroveraar, weergegeven op het Tapijt van Bayeux

Koninkrijk was daarmee geboren. Dan hebben we ook nog de verovering door de Noormannen van Sicilië. Ooit gevraagd waarom er in zuidelijk Italië relatief veel blonde Italianen rondlopen? De strooptochten van de Vikingen hadden geen enkel ander effect dan kortstondig lokaal leed, terwijl de georganiseerde veroveringen van Noormannen zoals van Engeland, Normandië en Sicilië blijvende vestigingsplaatsen opleverden. Maar ook zij werden gekerstend." Manas glimlachte, want hij zat zichtbaar op zijn vertelstek. Ik liet hem graag begaan.

"Heb jij ook zo'n trek gekregen?" vroeg Manas ineens. "Ik heb nog een pan zelfgemaakte groentesoep in de ijskast staan. Wil je?" Manas stiefelde naar de keuken en zette een gietijzeren pan op het fornuis. Na twintig minuten zaten we aan tafel met geurende kommen en een schaal donker droog brood voor ons. We doopten het brood in de soep en visten de groenten eruit met onze lepels. "Ik zou een vergelijkbaar verhaal kunnen houden over Pizarro en de Inca's in Peru, of over Cortés en de Azteken in Mexico, of over de verovering door de Ariërs of de Moguls van de Indiase cultuur en eigenlijk heel India. Ook hier botsten culturen waar de overmacht kwam van absolutistische heersers. Maar mijn geschiedenisles wordt al lang genoeg, dus laten we het bij Europa

---

²¹⁾ William, the illegitimate son of Robert, Duke of Normandy and Herleva of Falaise, was born in 1027. Robert persuaded her to marry his friend, Herluin of Conteville. After marriage, Herleva had two more sons, Odo of Bayeux and Robert of Mortain. Zie verder: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/MEDwilliam1.htm>

houden." Ik maakte een geluid van instemming. Toen we de vaat in de keuken hadden gezet, gingen we weer in de lage stoelen zitten.

Het licht in het oosten

"Constantijn was keizer van Rome geworden. Dat was in 308. Aan hem komt de eer toe dat het christendom de staatsgodsdienst werd. Hij ook heeft de officiële christelijke leer vast laten stellen, zoals Christenen die nu nog in ere houden. In 325 riep hij ruim driehonderd bisschoppen bijeen in Nicea, het huidige Iznik in Turkije. Constantijn dwong hen, zo kun je het wel zeggen, met één coherente leer te komen. Tot dan toe kende het Christendom vele lokale varianten, waarbij boeken als het evangelie van Judas³⁾, het evangelie volgens Philip -de Nag-Hamadi bibliotheek⁴⁾-, het evangelie van Mary Magdalena⁵⁾ en het evangelie van Thomas⁶⁾ hoorde. Tientallen boeken werden op de lijst van ketterse geschriften gezet en alleen de evangeliën die nu nog steeds in het Nieuwe Testament van de Christenen staan werden toegelaten als officiële doctrine - het Christendom was tot een centralistische macht gemaakt. Om

²²⁾ The Gospel of Judas gives a different view of the relationship between Jesus and Judas, offering new insights into the disciple who betrayed Jesus.

Zie verder: <http://www.nationalgeographic.com/lostgospel/index.html>

²³⁾ The Nag Hammadi Library, a collection of thirteen ancient codices containing over fifty texts, was discovered in upper Egypt in 1945. This immensely important discovery includes a large number of primary Gnostic scriptures once thought to have been entirely destroyed during the early Christian struggle to define "orthodoxy", scriptures such as the Gospel of Thomas, the Gospel of Philip, and the Gospel of Truth.

Zie verder: <http://www.gnosis.org/naghamm/gop.html>

²⁴⁾ Papyrus Berolinensis 8502 was acquired by a German scholar, Dr. Carl Reinhardt, in Cairo in 1896. It contains Coptic editions of three very important Gnostic texts: the Apocryphon of John, the Sophia of Jesus Christ, and the Gospel of Mary.

Zie verder: <http://www.gnosis.org/library/marygosp.htm>

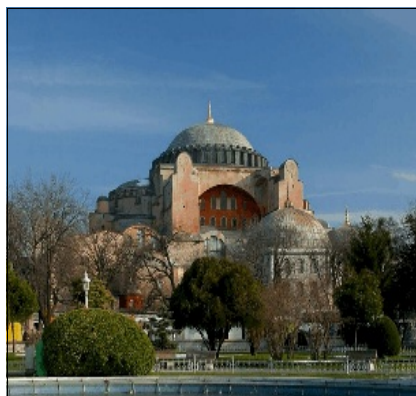
²⁵⁾ In 1897 and 1903 three ancient fragments from Greek versions of the Gospel of Thomas were discovered during archeological excavations on the site of an ancient library at Oxyrhynchus, Egypt.

Zie verder: http://www.gnosis.org/library/thomas_poxy.htm

economische redenen verplaatste Constantijn in 330 de hoofdstad van het rijk van Rome naar Byzantium - de stad heette eerst nog Nova Roma, maar stond al vrij snel bekend als Constantinopel, de stad -polis- van Constantijn. Byzantium had zijn oorspronkelijke naam gekregen van Griekse kolonisten die in 667 bce de stad stichtten en naar hun koning Byzas vernoemden. Hoewel de facto in 330 het Byzantijnse rijk een realiteit was, was de officiële scheiding tussen het westelijk en oostelijk Romeinse rijk pas in 395 een feit. Voor het westen betekende dat binnen enkele tientallen jaren het einde, zoals ik net vertelde toen ik het had over de grote volksverhuizing. Het oostelijke rijk heeft het duizend jaar langer uitgehouden."

"De bisschop van Rome in 330 was Silvester I. Vanaf de verplaatsing van de zetel van de wereldlijke macht naar Constantinopel, ontwikkelde het ambt van bisschop van Rome zich tot voornaamste bisschop in de Christelijke kerk. Hoewel de Christenen de oorsprong van het pausdom terug rekenen tot de apostel Petrus is Silvester de eerste echte Romeinse paus - hoewel je ook kunt rekenen vanaf Siricius die paus was toen het westelijke rijk definitief uit elkaar viel. Hoe dan ook, waar het om gaat is dat de pausen in Rome zichzelf niet alleen als opvolgers zagen van de apostel Petrus, maar ook van de Romeinse keizers - ze bezigen die titel nog tot op de dag van vandaag, Pontifex Maximus. Zoals ik al vertelde, toen de politieke dominantie van Rome verviel, nam de Christelijke kerk het over om een dominantie van de geest te vestigen." Het was prettig om te horen hoe Manas al die duffe feitjes uit de boeken een plaats gaf in een coherent verhaal. Ik zag de paarden

Hagia Sophia zonder de later toegevoegde minaretten

over de steppen draven en ik zag Constantijn zijn troon in Byzantium bestijgen.

"Het Romeinse rijk in het oosten heeft het uitgehouden tot 1453. Startte de Middeleeuwen in Europa met de val van het westelijk Romeinse rijk, het einde van de Europese Middeleeuwen valt samen met de teloorgang van het oostelijk Romeinse rijk. Op 29 mei van het jaar 1453 veroverden de Ottomanen, Turken, de militair verzwakte stad. De intelligentsia en de commerciële sector verlieten hals over kop de stad en zochten hun heil voornamelijk in Italië, waarmee de cultuur en de

economie van het westen van Europa een enorme impuls kreeg. De belangrijkste kerk van Constantinopel, de 'Hagia Sofia' of 'kerk van de heilige wijsheid', werd een moskee, maar als je wil weten hoe die er als christelijke kerk toen uitzag hoef je alleen maar de minaretten weg te denken. Hoewel de stad Constantinopel bleef heten, werd de stad onder

de Turken geleidelijk beter bekend door het zinnetje, 'we gaan naar de stad'. 'Naar de stad' in het toenmalige Grieks, de voertaal van het Byzantijnse rijk, was 'eis tin Poli' wat gaandeweg door de Turken werd verbasterd tot Istanboel. Het werd de nieuwe naam van Constantinopel, hoewel pas officieel in 1930."

"De moslims maakten een einde aan het Christelijke Byzantijnse rijk en indirect ook aan het gekerstende westelijk Europa. De kerk had de Europese adel er al vanaf 1096 toe aangezet om kruistochten te houden tegen moslims die de heilige plaatsen van het christendom hadden veroverd - ook Byzantium was al eens eerder in handen van moslims gevallen. Wat de Christelijke kerk nooit vooraf had kunnen bevroeden, was dat het intellectueel geknevelde Europa door die kruistochten in contact kwam met de intellectuele rijkdom van de moslimvolkeren - die op hun beurt veel hadden overgenomen uit de Indiase culturen. Terwijl de militaire doelen van de kruistochten maar zeer gedeeltelijk werden gehaald, en ook nog voor een gelimiteerde tijd, werden de Europeanen zich bewust van hun status als geestelijke en intellectuele gijzelaar van de Christelijke kerk - misschien niet meteen zo expliciet, maar uiteindelijk in vol bewustzijn."

"Ik zal je niet al te lang meer vermoeien - ik praat al veel langer dan ik zelf van plan was." Manas was zeker niet meer de bozige man van het begin van ons gesprek. Zo kende ik de goedmoedige, een beetje prekende Manas weer. "De kruistochten en de val van Byzantium zijn twee belangrijke factoren die bijgedragen hebben aan het ontstaan van de Renaissance, de artistieke en intellectuele beweging die ervoor zorgde dat Europa opnieuw wakker werd, opnieuw werd geboren. Je kunt gerust zeggen dat dit resultaat een revolutionaire breuk met het verleden was. Revoluties zijn net als vulkaanuitbarstingen nooit evenementen van plotselinge aard. Er zijn altijd langdurige processen die voorafgaan aan het moment dat in de geschiedenisboekjes op school aangewezen wordt als de datum van het breekpunt. De ontwikkelingen in Italië die we herkennen als het begin van de Renaissance begonnen al in de 14e eeuw, maar kregen hun definitieve impuls met de val van Constantinopel. Het jaar 1453 wordt dan ook als officieel begin van de Renaissance gezien."

"In de driehonderd jaar daarna wordt langzaam opgebouwd naar de volgende revolutie, aangewakkerd door de bewustwording van de gewone burgers in de steden, vormgegeven door een elite van denkers. De achttiende eeuw was de eeuw van de Verlichting die eindigde met de revoluties van de Verlichting, de Amerikaanse revolutie van 1776 en de Franse revolutie van 1789. In beide revoluties kwam een lange ontwikkeling sinds de Renaissance tot uitdrukking. De steeds kapitaalkrachtiger gewone burger voelde zich niet meer vertegenwoordigd door het koningschap en de regeringsvorm van die periode en vormde een eigen regering waarbij in het geval van Frankrijk de oude macht op brute wijze werd afgezet. Het nieuwe bewind handhaafde door een verschrikkelijke terreur uit te oefenen. Na Napoleon werd in 1815 een poging gedaan de klok terug te draaien naar

de monarchistische tijden, maar dat kon echt niet meer nu de burgerij de commerciële macht in handen had.”

“Binnen honderd jaar had die burgerij het alleenrecht op die macht weer verspeeld. De Russische revoluties van 1905, 1917 en 1918-1922 brachten definitief de Europese koningshuizen ten val. Niet alleen in Rusland maar ook in Duitsland. In Rusland overwonnen de Bolsjewieken van de andere revolutionaire stromingen door terreur en centralisme. De revolutie van 1917 galmde in heel Europa na, tijdens, tussen en na twee wereldoorlogen. De tweede wereldoorlog vestigde ook definitief de macht van een nieuwe dominante speler op het wereldtoneel, Amerika.”

“De revolutie van 1968 was de revolutie van de Verbeelding. Die revolutie ging over meer dan een thema. Een van de kwesties was het protest tegen de dominantie van Amerika, gesymboliseerd door het protest tegen de oorlog in Vietnam. De revolutie van de Verbeelding was ook een opstand tegen de oude macht van de vastgeroeste oorlogsgeneratie. Het was een opstand tegen de onwrikbare moraal van de Christelijke kerk. De nieuwe generatie eiste het recht op een vrije geest op en declasseerde de traditionele machthebbers. In Amerika werd president Nixon in 1974 afgezet, zijn corruptie aan de kaak gesteld. Twintig jaar na ‘de revolutie van de Verbeelding’ werd die afgerond toen gewone mensen, niet speciaal georganiseerd rond een bepaalde ideologie, eigenhandig met voorhamers en pikhouwelen de Berlijnse muur afbraken. De macht van het gewone volk door heel Europa brak definitief door, de centrale machthebbers deden het in hun broek.”

“De dragers en de financiers van de cultuur zijn altijd de machthebbers geweest. Keizers, koningen, pausen, bisschoppen, de adel, filantropen en mecenasen in zijn algemeenheid. Wanneer de jaren zestig van de twintigste eeuw voorbij zijn is het woord elite een vies woord geworden. De elite wordt niet meer als leidend en richtinggevend gezien, maar als synoniem voor behoudend, kleingeestig en vaak als anti-democratisch. Na de jaren zestig van de twintigste eeuw zijn er twee belangrijke ontwikkelingen. Ten eerste is dat de popularisering van de cultuur en een volgende revolutie, de digitale revolutie. ”

Manas keek me zich een beetje verkneukelend aan, het was duidelijk te zien, alsof hij mijn uithoudingsvermogen probeerde in te schatten. “Ik vind het hartstikke interessant Manas. Je neemt me mee door ruim tweeduizend jaar geschiedenis. Maar waar jij ouder bent, geen haast hebt en lange lijnen ziet, ben ik een stuk jonger en vol ongeduld de conclusie te horen.” Manas gaf me een paar vriendelijke klopjes op mijn knie die je makkelijk kon uitleggen als bemoediging en stond op om nog eens in te schenken. Hij zei niets en maakte alleen wat brommende geluiden zoals je die ook kunt horen bij zangers die hun stem inzingen, alleen dan wat zachter en misschien minder toonvast in Manas’ geval.

De schoonheid is ver

"Laat het aan de aardbewoners over," zei hij toen hij een beetje steunend weer in zijn fauteuil was gaan zitten, "om een positieve ontwikkeling volledig te verkwanselen. Voor men het door had, had de revolutie van de Verbeelding zijn eigen nieuwe elite gecreëerd. Wat in de jaren zestig voortkwam uit het idealisme van een jonge generatie, werd in de jaren zeventig vercommercialiseerd. Nog tot ver in de eenentwintigste eeuw kon je de televisie niet aanzetten of 'de gewone man' stond centraal. Tot in de uiterste krochten van het smakeloze, tot in zijn absurditeit als ware het een freak-show keek de gewone man niet naar inspirerende voorbeelden, maar naar zichzelf - een verwrongen beeld ingegeven door commerciële belangen."

Hippies

"Een dominante invloed van de commercie werkt even gijzelend als de dominantie van de macht of van religie.

Allemaal zijn ze uit op het knechten, zij het dat het de macht en de religie te doen is om het knechten zelf, terwijl het de commercie begonnen is om financieel gewin. De popularisering van de cultuur was snel volledig gecorrumpeerd."

"In de periode waar ik je net over heb verteld, van Romeinen tot Amerikanen, is het individu gijzelaar van de macht geweest en is het nog steeds. Het is in de westerse wereld de Christelijke kerk geweest die ook de geest in gijzeling nam. Het is voor het individu onmogelijk onder de gijzeling van de macht uit te komen, omdat de staat een gelegaliseerd monopolie op dwang en geweld heeft - je hebt er bij je laatste stembusgang nog zelf voor gekozen. En hoewel de ban van de Christelijke kerk grotendeels is gebroken, heeft de massa zich onmiddellijk uitgeleverd aan een nieuwe gijzelnemer, de commercie. De commercie is zo machtig geworden, dat het hele staten in zijn greep heeft, denk aan multinationals, en in het geval van de Verenigde Staten is het verschil tussen commercie en staat vrijwel volledig weggefallen."

"Terwijl voorzienbaar geen elke revolutie vrijheid gaf -geen vrijheid kon geven moet ik eigenlijk zeggen-, moet ik zeggen dat er één revolutie was die zelfs mij vervulde van hoop voor de mensheid, de digitale revolutie. Ik noem die revolutie hoopgevend, omdat er in de revolutie niemand meer is, geen machtsorgaan of machthebber, die inhoudelijke controle heeft over de mogelijkheden. De digitale revolutie is ook niet van aard te veranderen door vercommercialisering. Het is in de jaren negentig van de twintigste eeuw wel geprobeerd om de digitale

revolutie uit te buiten, maar daar zijn de commerciëlen alleen maar zelf het slachtoffer van geworden toen de zeepbellen barstten. Het zou voor het eerst in de geschiedenis van de mens zijn, dat elk mens de beschikking heeft of kan hebben over alle informatie die er op aarde bestaat, zonder dat een machthebber daar ook maar iets over te zeggen heeft, of kan bepalen wat die mens leest of schrijft. Dat was de kracht van de digitale omwenteling."

"Er is echter een machthebber die via een omweg van negatieve invloed kan zijn op de digitale revolutie. Van 'de onwetende drenkeling' verwacht ik geen reële bedreiging meer." Manas glimlachte. "Met 'de onwetende drenkeling' bedoel ik de Christelijke kerk. Het is een religie die over het hoogtepunt heen is en zal afsterven. Alleen de Christelijke kerk zelf weet het nog niet. Het christelijk geloof, trouwens ook het joodse geloof, zal meer en meer de status krijgen van obscure filosofie - zoals de Griekse en Romeinse culten. De drenkeling beseft het misschien zelf nog niet, maar hij staat op het punt kopje onder te gaan. Het christelijk geloof heeft zijn tijd uitgediend en is ingehaald door de tijd. Iets anders is het met de concurrent van 'de onwetende drenkeling'. Ik noem hem 'de sluipende revisor'."

Manas glimlachte nog breder dan daareven. "Met 'de sluipende revisor' heb ik het over de laatste ware religie, de islam. De laatste ware, omdat de nieuwe religies geen van God gezonden boodschappers meer kennen. Er komen geen inspiratiegodsdiensten meer want Satan heeft nieuwe wegen gevonden. Hij heeft de grote godsdiensten vergiftigd en zijn volk teruggeleid naar de staat van voor de grote religies, terug naar de staat van het materialisme." Manas nam een pauze, nam een slokje van zijn thee die koud moet zijn geweest, en haalde duidelijk merkbaar een herinnering op die aan zijn gezichtsuitdrukking te zien plezierig was. "Ik zal je de macht van 'de sluipende revisor' tonen. Toen ik eens in Caïro was aan het einde van de Ramadan, vielen er mij een paar dingen op. De mensen waren allemaal in voorbereiding voor Id-oel-fitr, het Suikerfeest, en dat leverde op straat een opgewonden maar ook heel gezellige drukte op. Iedereen was vrolijk en vol verwachting. Men ging de winkels in om van alles te kopen. Eten uiteraard, speelgoed voor de kinderen en ook nieuwe kleren. De volgende dag reed ik met de bus door de stad en bij de dierentuin zag ik het, ik begreep het ineens. Ik zag daar allemaal families die deze dag een uitstapje maakten. Ik zag geen eenvormigheid maar gelijkgezindheid, gelijkgestemdheid. Ik zag mensen plezier beleven aan een soort saamhorigheid, ik zag een gemeenschappelijke blijheid en collectieve tevredenheid. En ineens zapte mijn hoofd naar het zuiden van Spanje waar ik iets dergelijks had gezien. Het katholieke christelijke geloof straalt op hun hoogtijdagen precies hetzelfde uit. Er was zo'n overeenkomst in het openbaar delen van cultuur en gelijkgezindheid, dat het mijn hart verwarmde. De gemeenschappelijkheid die beleefd wordt zonder dat het van bovenaf wordt georganiseerd, de eenheid die aan de basis bestaat. Die dag in Caïro was speciaal voor mij en ik begreep in mijn hart hoe de islam die mensen daar samenbond."

Kibera

"Een paar dagen daarvoor had ik in de steegjes van Cairo andere dingen gezien. De derde pilaar van de islam is de zakaat²⁶⁾. De zakaat is de plicht om te voorzien in het gebrek van de armen, meestal een belasting speciaal ten behoeve van die armen. Toch zag ik in de steegen van Cairo mensen, gezinnen die op straat wonen in een diepe uitzichtloze armoede die ik ook zag in Kibera, de sloppenwijk van Nairobi, op het platteland van India en China, in Rocinha - een van de favela's van Rio de Janeiro. Zoveel mensen, zoveel mensen zag ik die in een mensonterende uitzichtloosheid leven, die het niets meer kan schelen dat ze smerig en ziek zijn, stinken en infecteren - het ontbreekt hen aan de kracht om er iets aan te doen. En ik zag dat de zakaat niets voorstelde, net zoals in het christelijke Europa het de rijken niets kon schelen hoe mensen stierven aan de pest, zolang ze zelf maar buiten schot bleven. De hypocrisie van de menselijke moraal - het gebeurt overal ter wereld, vroeger en nu."

Speelbal van de machten

"Het is exact die huichelarij waardoor ruimte ontstaat voor 'de sluipende revisor'. Je ziet 'de sluipende revisor' overal. Hij is aanwezig, meestal zonder dat je het merkt, en hij giet je oren vol met ongenuanceerde denkbeelden en fanatisme. Hij attaqueert en corrigeert de mensen die gewoon simpel hun Suikerfeest of hun Kerstmis willen vieren met de burens en familie en brengt ze uiteindelijk tot onverdraagzaamheid. Eerst zal de sluipmoordenaar zijn doodshoofd nog bekleden met een plechtige blik - een verbeterde ernst die voor serieuze oprechtheid wordt aangezien. Maar luister eens goed naar zijn preken, luister naar de toon - toe, luister goed!. Doet die toon je niet denken aan 'der Führer' in zijn beginjaren toen hij in de bierkelders van München zijn eerste adepten toesprak. Hij liet in de Kristalnacht zien wat zijn eigenlijke programma was, zoals 'de sluipende revisor' het gewelddadige gezicht van zijn Christendom liet zien tijdens de Inquisitie en uiteindelijk de doodsgrijs van zijn islam zal laten zien. Wat is er allemaal niet opgeblazen

---

²⁶⁾ De letterlijke betekenis van Ez-Zeka'at in het Arabisch is het vermeerder en/of het zuiveren. In de Islamitische terminologie is zeka'at als volgt gedefinieerd: "Een geschat recht, dat verplicht is over bepaalde bezittingen". De zeka'at is één van de rituelen van de Islam net zoals, bidden, vasten en bedevaart.
Zie verder: <http://www.expliciet.nl/content/view/71/0/>

ondertussen, hoeveel slachtoffers zijn er al niet gevallen? Toch zijn het maar incidenten vergeleken bij wat er nog verder op het programma staat. 'De sluipende revisor' maakt gebruik, of liever misbruik van de zwakheden en inconsequenties van de mens en holt het gemeenschapsgevoel uit om het te vervangen door blind fanatisme. Daarmee het natuurlijk verlangen naar saamhorigheid van alle mensen op aarde vernietigend - de inspirerende voorbeelden, van de Boeddha tot Lennon, de nek omdraaiend."

"De centrale macht echter doorziet 'de sluipende revisor', daar waar de gewone moslim langzaam wordt meegezogen naar het diepe ravijn - hetgeen uiteindelijk het einde van de islam zal betekenen, ook tot 'onwetende drenkeling' zal maken. De grote satan wordt door de gluiperige moordenaar die 'de sluipende revisor' is geprovoceerd tot een reactie die precies

Inquisitie

in het schema van de fanatieke moslim past. De westerse levensstijl botst met de zuivere islamitische opvatting heet het dan. De grote satan en de gluiperige moordenaar zijn als twee honden die vechten door de kamer tollen en het meubilair van de brave burger omver gooien. De moslims die in de westerse wereld wonen, voelen zich dan of worden gedwongen in dit gevecht een kant te kiezen, waar zij eerst een vreedzaam leven leidden. Ze hebben er niet van willen weten dat Europa al vaker een Holocaust heeft gekend, het waren maar Joden. Zeg niet dat het onmogelijk is, dat wat er in de tweede wereldoorlog is gebeurd nog een keer zal gebeuren. Denk aan de etnische zuiveringen op de Balkan aan het einde van de twintigste eeuw."

Ik vroeg Manas of hij een voorspelling deed dat de Moslims in Europa omgebracht zullen worden, zoals het destijds de Joden is overkomen. Met een van pijn vertrokken gezicht wilde Manas niet veel meer zeggen. Hij zei alleen nog dat het de definitieve verdrinking van de Christelijke waarden zal betekenen en het begin van het einde voor de Islam. Daarna liep hij naar buiten en ik ging achter hem aan. Zwijgend stonden we naar de wolken te kijken die van onderen door een zojuist ondergegangene zon werden beschenen - diep rode kleuren met zwarte randen in een hemel vol regendreiging. We gingen weer naar binnen, het werd fris.

Manas rommelde wat in een lade van zijn boekenkast en kwam naar me toe met een fotoalbum. Hij liet me een foto zien waarop hijzelf was te zien, zittend aan zijn schrijfbureau. "Zie je die computer?", vroeg hij.

"Dat was mijn allereerste computer." We keken naar de foto waarop wij de computer zagen, maar ik vooral een veel jongere en slankere Manas zag. Hij klapte het album dicht. "Het internet bestond toen nog niet eens."

"De digitale revolutie," zei Manas toen hij weer was gaan zitten. Hij sprak de woorden net niet schamper uit. "De tekenen zijn duidelijk. De centrale macht in de westerse wereld zal de polarisatie tussen het westerse en het oosterse aangrijpen om de schier oncontroleerbare vrijheid van zijn eigen burgers te onderdrukken. De digitale revolutie wordt ten grave gedragen, want het relatief anarchisme van die vrijheid is de centrale macht een doorn in het oog. Het is een oeroude truc wanneer de eigen bevolking onder de duim moet worden gehouden - creëer een gevaar dat van buitenaf komt. Šarru-kinu of Sargon de Grote van Akkad⁸⁾ paste die truc al toe in 2334 bce. Sargon wordt beschouwd als de allereerste imperialistische veroveraar in de geschiedenis van de mensheid. Over Sargon bestaat trouwens nog een interessante anekdote. Over hem wordt verteld dat hij geadopteerd is, een vondeling die in een rieten mandje op de rivier de Eufraat dreef en die uiteindelijk de lieveling werd van de godin Ishtar. Komt dat je ergens bekend van voor?" Ik antwoordde dat dit verhaal me natuurlijk bekend was. Ik herkende hetzelfde verhaalmotief dat gebruikt is om de afkomst te illustreren van de profeet Musa, ook Mozes genaamd - Mosje in het Hebreeuws.

Šarru-kinu, Sargon van Akkad

"De opwarming van de aarde is ook zo'n uitgebuit gevaar," ging Manas verder. "Iedereen wordt angst aangepraat, angst voor een al dan niet reëel vaag gevaar in de toekomst - mooier kan een machthebber het zich niet wensen. Om als machthebber intern eenheid te smeden heb je een externe vijand nodig. En als die er niet is, dan verzin je hem zoals de 'de sluipende revisor', gluiperige moordenaar de grote satan heeft verzonnen. De Romeinen hadden Carthago. De Christelijke kerk de Hunnen. Fidel Castro de Amerikanen en de Amerikanen weer de Russen, enzovoort, enzovoort. Elke keer weer zijn de gewone mensen de gijzelaars van de macht."

Op de fiets naar huis ging het motregen.

---

²⁷⁾Sargon of Akkad reigned from 2334 to 2279 bce, creating an empire that united all of Mesopotamia since the Tower of Babel. He was an Akkadian Semite from the line of Noah's son Shem, like the later Assyrians, Babylonians, and Hebrews. When he conquered the dominant Sumerians, he created the first great Semitic empire.
Zie verder: <http://www.hyperhistory.net/apwh/bios/b1sargon.htm>